

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

A Study of Preschool Teacher Candidates' Opinions on School Experience and Teaching Practice

Rukiye Günseli YILDIRIM, Güzin ÖZYILMAZ AKAMCA, Ahmet Murat ELLEZ,
Sibel KARABEKMEZ, Ayşe Nur BULUT ÜNER

ÖZ

Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri, öğretmen adaylarının, öğretmenlik vasıflarının gelişmesine katkıda bulunmakla birlikte deneyimli ve donanımlı olmalarını sağlayan derslerdir. Hizmet öncesi dönemde teorik olarak edinilen bilgilerin sınıf içinde planlı bir şekilde uygulanması, adayların öğretmenlik mesleğini doğru biçimde uygulamasına önemli katkılar sağlamaktadır. Bu çalışma, okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarına mesleki beceriler kazandırması hedeflenen okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin katkılarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma, 2017-2018 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği programında öğrenim gören ve her iki dersi de almış olan dördüncü sınıf öğrencilerinden 64 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma nitel bir araştırma modeli olan durum çalışması ile yürütülmüştür. Çalışmada öğretmen adaylarıyla görüşmeler gerçekleştirilmiş, açık uçlu sorular yöneltilmiş ve elde edilen veriler içerik analizi kurallarına göre çözümlenmiştir. Verilerin analizi sonucunda öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik görüşleri ortaya konulmuştur.

Yıldırım R.G., Özyılmaz Akamca G., Ellez A.M., Karabekmez S., & Bulut Üner A.N., (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 9(2), 306-316. <https://doi.org/10.5961/jhes.2019.332>

Rukiye Günseli YILDIRIM (✉)

ORCID ID: 0000-0002-2513-7105

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, İzmir, Türkiye
Dokuz Eylul University, Buca Faculty of Education, Department of Basic Education, İzmir, Turkey
gunseligirgin@gmail.com

Güzin ÖZYILMAZ AKAMCA

ORCID ID: 0000-0002-5900-8213

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, İzmir, Türkiye
Dokuz Eylul University, Buca Faculty of Education, Department of Basic Education, İzmir, Turkey

Ahmet Murat ELLEZ

ORCID ID: 0000-0002-8317-8554

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, İzmir, Türkiye
Dokuz Eylul University, Buca Faculty of Education, Department of Educational Sciences, İzmir, Turkey

Sibel KARABEKMEZ

ORCID ID: 0000-0003-3017-5234

Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye
Dokuz Eylul University, Institute of Educational Sciences, Department of Basic Education, İzmir, Turkey

Ayşe Nur BULUT ÜNER

ORCID ID: 0000-0002-0241-0789

Milli Eğitim Bakanlığı, Gölcük - Hamidiye İlkokulu, Okul Öncesi Öğretmeni, Kocaeli, Türkiye
Ministry of National Education, Gölcük - Hamidiye Primary School, Preschool Teacher, Kocaeli, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 11.11.2018

Kabul Tarihi/Accepted : 04.03.2019

Araştırmanın bulgularına dayalı olarak, öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi sürecinin geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Okul deneyimi, Öğretmenlik uygulaması, Okul öncesi eğitimi, Öğretmen adayları

ABSTRACT

School experience and teaching practice courses are those that improve the teaching qualifications of prospective teachers and also contribute to their becoming experienced and equipped. During the pre-service period, the application of the theoretical knowledge in a classroom in a structured way provides essential contributions to the proper application of the teaching profession. This study is put to evaluate the contribution of school experience and teaching practice classes, which aim to enable pre-school teacher candidates to gain professional skills. The study has been achieved with 64 preschool teacher candidates who have taken both mentioned courses studying 4th grade at Dokuz Eylül University, Buca Faculty of Education, Preschool Teaching Program during the 2017-2018 academic year. The study has been carried out with a case study, which is a qualitative research model. In the study, there are semi-structured open-ended questions directed to the prospective teachers, and the data is analyzed according to the content analysis rules. As a result of the analysis of the data, the opinions of the teacher candidates about the school experience and teaching practice courses have been put forward. Based on the findings of the study, suggestions have been made to improve teaching practice and school experience process.

Keywords: School experience, Teaching practice, Preschool education, Teacher candidates

GİRİŞ

1981 yılında yayımlanan 2547 sayılı yasayla ülkemizde öğretmen yetiştirme görevi Yükseköğretim Kurulu (YÖK) bünyesindeki üniversitelere verilmiştir (Küçükahmet et al., 2000). Tarihsel süreç içerisinde ülkemizdeki öğretmen yetiştirme politikalarına bakıldığında Cumhuriyet döneminden günümüze kadar çeşitli yaklaşımların olduğu görülmektedir. Bazı dönemlerde öğretmen ihtiyacını karşılamaya yönelik farklı uygulamaların yapılması ve özellikle 60'lı yıllardan sonra yapılanların büyük çoğunluğunun nitelik bakımından yeterli olmayan öğretmenlerin yetiştirilmesi sorunu beraberinde getirmesi (Arı & Kiraz, 1998), uzun yıllardan beri yaşanan bu sorunun giderilmesi amacıyla ülkemizde öğretmen eğitimi programlarında yeniden yapılanmanın ihtiyacını doğurmuştur (Özmen, 2008). Bu yapılanma süreciyle eğitim fakültelerinin program ve yapılarına yeni düzenlemeler getirilerek öğretmen adaylarının, fakülterde edindikleri bilgi ve becerileri okullarda daha çok uygulamaya geçirebilmeleri, her yönüyle öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımaları ve mesleğe hazırlanmaları beklenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayımlanan yönerge ile öğretmen adaylarının öğrenimleri süresince edindikleri genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgi, beceri ve tutumları uygulamada kullanabilme yetisini kazanabilmelerini ve öğretmenlik mesleğine daha hazır hale gelmelerini sağlayacak uygulama çalışmalarına yönelik usul ve esaslar ortaya konulmuştur (MEB, 1998).

Öğretmen adaylarının hizmet öncesi öğretmen eğitiminde alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür boyutlarında yeterlikler kazanması ve hizmet öncesi dönemde teorik olarak edinilen bilgileri tecrübeli öğretmenlerin rehberliğinde ve sınıf içinde planlı bir şekilde uygulaması, öğretmenlik mesleğini doğru algılayıp benimsemelerine büyük ölçüde katkıda bulunacaktır. Bunun için öğretmen adaylarının diğer derslerin yanı sıra okullarda öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi çalışmalarına katılmaları önemli ölçüde fayda sağlamakla

birlikte, gereklidir (Özkan, Albayrak, & Berber, 2005; Sözer, 1990).

Okul deneyimi dersi sayesinde öğretmen adaylarının mesleğe yönelik hazır bulunurlukları desteklenmekte ve daha deneyimli ve donanımlı hale gelmeleri sağlanmakta iken (Şaşmaz-Ören, Sevinç, & Erdoğan, 2009; Yiğit & Alev, 2005) öğretmenlik uygulaması dersi sayesinde öğretmen adaylarına, teorik olarak edindikleri genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleği ile ilgili temel bilgi ve becerilerini uygulamaya yönelik olarak deneyimleme fırsatı sağlanmaktadır (Özkan et al., 2005).

Öğretmen adaylarının uygulama okulunda deneyim kazanma süreci içerisinde öğretmenlik mesleğine yönelik başlangıçtaki düşünceleri değişikliğe uğrayabilir ve bu yöndeki algıları etkilenerek farklılaşabilir (Enerson, Johnson, Milner & Plank, 1997). Öğretmen adaylarının uygulama okullarına gittikten sonra öğretmenlik mesleğine dair algı ve inançları farklılaşıyorsa, bunun nedenlerini belirleyip yeni bir bakış açısı sağlamakla birlikte bunun sebeplerini tanımlamak eğitimcilerin teori ve pratik arasındaki farkın nasıl kapatılabileceği üzerine düşünmelerine olanak vermiş olacaktır. Ayrıca üniversitelerde verilen öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerini yeniden gözden geçirmeleri için de fırsat sunmuş olacaktır (Tarkan, 2012).

Çok sayıda bileşeni içeren fakülte-okul işbirliği sisteminde fakülteler ve öğretmen adayları ile uygulama okulları arasındaki ilişkiye bakıldığında bu ilişkiyi daha çok resmi ve karmaşık olarak tanımlamak mümkündür. Fakülte ile uygulama okulu işbirliğinin güçlü bir etkileşim ile yürütülmesinden ziyade daha çok görev ve sorumluluk odaklı olarak yürütüldüğü görülmektedir (Tarkan, 2012). Bu işbirliğinin güçlü bir etkileşim içerisinde işlemesi için sorunların zamanında tespit edilmesi ve önlemlerin alınması önem arz etmektedir. Bunun için de sistematik ve sürekli bir değerlendirme çalışmasına gerek duyulmaktadır (Köroğlu, Başer, & Yavuz, 2000). Bu durumda öğret-

menlik uygulaması ve okul deneyimi derslerinin planlandığı haliyle başarılı bir şekilde yürütülüp yürütülmediğine yönelik yapılan takibin önemli olması gibi, öğretmen adaylarının, uygulama okulu rehber öğretmenlerinin, fakülte koordinatörleri ve öğretim elemanlarının bu derslere yönelik görüşlerinin tespit edilmesinin de sorunların çözümünde ve verimin artırılmasında önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir (Hergüner, Arslan, & Dünder, 2002).

Bu araştırmada öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak düşüncesiyle hareket edilmiştir. Araştırmanın, öğretmen yetiştirme programlarının geliştirilmesi ve iyileştirilmesinde destekleyici olacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın Amacı

Öğretmen adayları, öğretmenlik niteliklerini geliştirmekle birlikte deneyimli ve donanımlı hale gelmelerinde rol oynayan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri aracılığıyla teorik olarak edindikleri bilgileri sınıf ortamında uygulama olanağı bulmaktadırlar. Bu çalışma, okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarına mesleki beceriler kazandırmayı amaçlayan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin katkılarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmanın modeli nitel bir araştırma modeli olan durum çalışmasıdır. Bilimsel sorulara yanıt aramak için kullanılan durum çalışmaları ayırt edici bir yöntem olarak ifade edilmektedir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2008). Durum çalışmalarında görüşme gibi veri toplama araçlarıyla bireylerin tutumları, davranışları ve deneyimleri betimlenmekte ve katılımcıların görüşleri detaylı bir şekilde ele alınmaktadır (Dawson, 2007).

Çalışma Grubu

Çalışma 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği programı 4. sınıfta öğrenim gören 21'i erkek 43'ü kadın olmak üzere 64 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak okul öncesi öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi derslerine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında alanında uzman olan öğretim üyelerinin görüşleri ele alınmıştır. Uzmanlardan gelen görüşler ışığında görüşme formundaki sorular üzerinde gerekli düzenlemeler yapılarak ölçme aracı uygulama için hazır hale getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler, içerik analizi kurallarına göre çözümlenmiştir. Elde edilen veriler, benzerlik ve farklılıklarına göre kategorilere ayrılmıştır. Ardından birbiriyle bağlantısı olan kodlar bir araya geti-

rilerek tematik kodlama yapılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Elde edilen kodlar ve oluşturulan temaların birbirleriyle olan uygunluğunun incelenmesi için (Creswell, 1998) oluşturulan kodlar, bir program geliştirme ve bir okul öncesi eğitimi konusunda iki uzmanın görüşü doğrultusunda değerlendirilerek gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Verilerin analizi sonucunda öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik görüşleri ortaya konulmuştur.

Güvenirlilik kapsamında, öğretmen adayları görüşme metinleri araştırmacılar tarafından tek tek analiz edilmiş; Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği görüş birliği/(görüş birliği+görüş ayrılığı) x 100 formülü ile yapılan hesaplama sonucu kodlayıcılar arasındaki uyuşma oranı .84 olarak bulunmuştur.

BULGULAR

Öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik görüşlerinin ele alındığı bu çalışmadan elde edilen veriler temel olarak iki başlıkta ele alınmıştır:

1. Öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin bulgular
2. Okul deneyimi dersine ilişkin bulgular

Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Bulgular

Öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin bulgular; öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerine ait bulgular, öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayına katkıları hakkında öğretmen adaylarının görüşlerine ait bulgular ve öğretmenlik uygulaması dersinin verimli geçmesi ile ilgili öğretmen adaylarının önerilerine ilişkin bulgular olmak üzere üç alt başlıkta değerlendirilmiştir.

Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Ait Bulgular

Öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin yaşanan sorunlar ile ilgili öğretmen adaylarının görüşleri ile frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1'e göre öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri, danışman hoca ile yaşanan iletişim sorunları ve danışmanın bölüm dışından olmasından kaynaklanan sorunları içeren fakülte ile ilgili sorunlar; uygulama öğretmenin beklentisinin yüksek olması, bazı uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını öğretmen adayı olarak görmemesi, uygulama okulunun uzak olması, uygulama öğretmenin yeterli rehberlik yapmaması, bazı öğretmenlerin notu silah olarak kullanmaları ve öğretmen adaylarının molalarının olmayışını içeren uygulama okulu ile ilgili sorunlar ve KPSS hazırlığı için yaşanan zaman sorununu içeren diğer sorunlar olmak üzere üç kategori altında toplanmıştır.

Fakülte ile ilgili sorunlar kategorisinde 36 (%55) öğretmen adayı danışman hoca ile yaşanan iletişim sorunlarına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA36 kodlu öğretmen adayı bu kategoride yer alan görüşünü "danışmanımız bizler ve okullardaki öğretmenlerimiz ile iletişim içinde değiller. Bu nedenle eksiklikler ve sorunlar yaşıyoruz" şeklinde ifade ederken yedi öğretmen adayı (%10.7)

Tablo 1: Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Sorunlar	f	Yüzde	Görüşler
Fakülte İle İlgili Sorunlar			
Danışman hoca ile yaşanan iletişim sorunları	36	55.0	ÖA36: “Danışmanımız bizler ve okullardaki öğretmenlerimiz ile iletişim içinde değiller. Bu nedenle eksiklikler ve sorunlar yaşıyoruz.”
Danışmanın bölüm dışından olması	7	10.7	ÖA31: “Danışman öğretmen, kendi bölüm hocamız değil. Bu yüzden sorularımıza yeterince yanıt bulamıyoruz ve danışmanımıza ulaşmakta sorun yaşıyoruz.”
Sorun yok	5	7.6	
Uygulama Okulu İle İlgili Sorunlar			
Uygulama öğretmenin beklentisinin yüksek olması	14	21.4	ÖA21: “Bazı uygulama hocaları, aşırı beklentili. Kendi yaptırmadıkları etkinlikleri bizim yapmamızı istiyorlar.”
Bazı uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını öğretmen adayı olarak görmemesi	13	20.0	ÖA16: “Bizi bir öğretmen adayı olarak değil de, ayak işlerine bakan biri gibi görüyorlar.”
Uygulama okulunun uzak olması	7	10.7	ÖA18: “Okulumun uzaklığı en önemli sorun.”
Uygulama öğretmenin yeterli rehberlik yapmaması	6	9.3	ÖA14: “Uygulama okulunda olan öğretmenim bize açıklama yapmadan, örnek göstermeden, bizden istediklerini belirtmeden planımı beğenmediğini söylüyor.”
Bazı öğretmenlerin notu silah olarak kullanmaları	2	3.0	ÖA39: “Öğretmenlik uygulaması dersi için sürekli araştırmalar yapıp, elimden geleni yapmama rağmen notla tehdit ediliyorum.”
Öğretmen adaylarının molalarının olmayışı	2	3.0	ÖA15: “Tek sıkıntı; hiç molamızın olmayışı.”
Sorun yok	7	10.7	
Diğer sorunlar			
KPSS hazırlığı için yaşanan zaman sorunu	3	4.6	ÖA46: “Bu dersin 4. Sınıf Bahar döneminde verilmesi, KPSS hazırlığımız nedeniyle sorun oluyor.”

danışmanın bölüm dışında olmasından kaynaklı sorunlara ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA31 kodlu öğretmen adayı bu kategoride yer alan görüşünü “danışman öğretmen, kendi bölüm hocamız değil. Bu yüzden sorularımıza yeterince yanıt bulamıyoruz ve danışmanımıza ulaşmakta sorun yaşıyoruz” şeklinde belirtirken beş öğretmen adayı (%7.6) bu kategoriye ilişkin sorun olmadığı yönünde görüş belirtmiştir.

Uygulama okulu ile ilgili sorunlar kategorisinde 14 öğretmen adayı (%21.4) uygulama öğretmenin beklentisinin yüksek olmasına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA21 kodlu öğretmen adayı bu kategoride yer alan görüşünü “bazı uygulama hocaları, aşırı beklentili. Kendi yaptırmadıkları etkinlikleri bizim yapmamızı istiyorlar” şeklinde ifade ederken 13 öğretmen adayı (%20) bazı uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını öğretmen adayı olarak görmemesine ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA16 kodlu öğretmen adayı bu kategoride yer alan görüşünü “bizi bir öğretmen adayı olarak değil de ayak işlerine bakan biri gibi görüyorlar” şeklinde belirtirken yedi öğretmen adayı (%10.7) uygulama okulunun uzak olmasına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA18 kodlu öğretmen adayı bu kategoride yer alan görüşünü “okulumun uzaklığı en önemli sorun” şeklinde ifade ederken altı öğretmen adayı (%9.3) uygulama öğretmenin yeterli rehberlik yapmamasına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA14 kodlu öğretmen adayı bu kategoride yer alan görüşünü “uygulama

okulunda olan öğretmenim bize açıklama yapmadan, örnek göstermeden, bizden istediklerini belirtmeden planımı beğenmediğini söylüyor” olarak ifade ederken iki öğretmen adayı (%3) bazı öğretmenlerin notu silah olarak kullanmalarına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA39 kodlu öğretmen adayı bu kategoride yer alan görüşünü “öğretmenlik uygulaması dersi için sürekli araştırmalar yapıp, elimden geleni yapmama rağmen notla tehdit ediliyorum” olarak ifade ederken iki öğretmen adayı (%3) molalarının olmamasına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA15 kodlu öğretmen adayı bu kategoride yer alan görüşünü “tek sıkıntı; hiç molamızın olmayışı” şeklinde ifade ederken yedi öğretmen adayı (%10.7) bu kategoriye ilişkin sorun olmadığını belirtmiştir.

Diğer sorunlar kategorisinde üç öğretmen adayı (%4.6) KPSS hazırlığı için yaşanan zaman sorununa ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA46 kodlu öğretmen adayı bu kategoride yer alan görüşünü “bu dersin 4. sınıf Bahar döneminde verilmesi KPSS hazırlığımız nedeniyle sorun oluyor” şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adayına Katkıları Hakkında Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Ait Bulgular

Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayına katkıları hakkında öğretmen adaylarının görüşleri ile frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adayına Katkıları Hakkında Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Katkılar	f	Yüzde	Görüşler
Mesleki deneyim kazandırması	27	41.5	ÖA22: “Meslek hayatıma başlamadan önce bu dersi almış olmamın bana çok büyük faydası olduğunu düşünüyorum. Bu ders sayesinde mesleki deneyim kazandım.”
Sınıf yönetimini öğrenme	26	40.0	ÖA20: “Uygulama okulumda sınıfta çocuklara nasıl yaklaşacağımı, nasıl davranacağımı, onlara nasıl hitap edeceğimi öğrendim.”
Teoride öğrenilenleri uygulamaya aktarma	12	18.4	ÖA32: “Öğretmenlik uygulaması dersi teori ve uygulama arasında bağ kurmamı sağlıyor.”
Farklı öğrenci ve veli örnekleri görerek deneyim kazanma	9	13.8	ÖA23: “Bu ders sayesinde özel gereksinimli öğrencilere nasıl yardımcı olabileceğimi, veli-öğrenci ilişkilerini gözlemleme fırsatı buldum.”
Öğretmenlik mesleğine ilişkin eksiklerini tamamlama olanağı	9	13.8	ÖA27: “Bu ders sayesinde meslek yaşamına başlamadan eksiklerimizi görüp düzeltme imkânı buluyoruz.”
Plan hazırlama becerilerinin artması	4	6.1	ÖA47: “Etkinlik planı hazırlama becerim gelişti. Ayrıca hangi etkinlik ne kadar süre alır, bunu öğrendim.”

Tablo 2’de ‘öğretmenlik uygulaması’ dersinin öğretmen adayına katkıları hakkındaki görüşler incelendiğinde 27 öğretmen adayının (%41.5) meslek kazandırmasına ilişkin görüş belirttiği görülmektedir. ÖA22 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “meslek hayatıma başlamadan önce bu dersi almış olmamın bana çok büyük faydası olduğunu düşünüyorum. Bu ders sayesinde mesleki deneyim kazandım” şeklinde ifade etmiştir. Yirmi altı öğretmen adayının (%40) sınıf yönetimini öğrenmeye ilişkin görüş belirttiği görülmektedir. ÖA20 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “uygulama okulumda sınıfta çocuklara nasıl yaklaşacağımı, nasıl davranacağımı, onlara nasıl hitap edeceğimi öğrendim” şeklinde belirtmiştir. On iki öğretmen adayı (%18.4) öğretmenlik uygulaması dersinin teoride öğrenilenleri uygulamaya aktarmayı öğrenmede katkıda bulunacağına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA32 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “Öğretmenlik uygulaması dersi teori ve uygulama arasında bağ kurmamı sağlıyor” şeklinde ifade etmiştir. Dokuz öğretmen adayı (%13.8) farklı öğrenci ve veli örnekleri görerek deneyim kazanmaya ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA23 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “bu ders sayesinde özel gereksinimli öğrencilere nasıl yardımcı olabileceğimi, veli-öğrenci ilişkilerini gözlemleme fırsatı buldum” olarak ifade etmiştir. Dokuz öğretmen adayı (%13.8) öğretmenlik mesleğine ilişkin eksiklerini tamamlama olanağı bulma yönünde görüş belirtmiştir. ÖA27 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “bu ders sayesinde meslek yaşamına başlamadan eksiklerimizi görüp düzeltme imkânı buluyoruz” şeklinde ifade etmiştir. Dört öğretmen adayı (%6.1) da plan hazırlama becerilerinin artmasına ilişkin görüş belirtirken ÖA47 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “etkinlik planı hazırlama becerim gelişti. Ayrıca hangi etkinlik ne kadar süre alır, bunu öğrendim” şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Verimli Geçmesi İle İlgili Öğretmen Adaylarının Önerilerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlik uygulaması dersinin verimli geçmesi ile ilgili

öğretmen adaylarının önerileri ile frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3’e göre öğretmenlik uygulaması dersinin verimli geçmesi ile ilgili öğretmen adaylarının önerileri fakülte ile ilgili öneriler, uygulama okulu ile ilgili öneriler ve diğer öneriler olmak üzere üç kategori altında toplanmıştır.

Fakülte ile ilgili öneriler kategorisinde 20 öğretmen adayı (%30.7) danışmanın öğretmen adayı ile daha çok ilgilenmesi şeklinde öneride bulunmuştur. ÖA12 kodlu öğretmen adayı bu kategoriye ilişkin önerisini “danışmanlarımız bizimle daha çok ilgilenmelidir. Onlara ulaşmamız kolay olmalı” şeklinde belirtirken ÖA19 kodlu öğretmen adayı “danışmanlar belirli aralıklarla uygulama okullarına ziyarete gitmelidirler” şeklinde belirtmiştir. On beş öğretmen adayı (%23) fakültede alınan derslerin uygulama ile bütünleştirilmesi şeklinde öneride bulunurken ÖA26 kodlu öğretmen adayı bu önerisini “okulda gördüğümüz dersler teorik olarak verildiğinden uygulamada zorlanıyorum. Bu nedenle teori ve pratik bütünleştirilerek verilmelidir” şeklinde ifade etmiştir. Sekiz öğretmen adayı (%12.3), uygulama öncesi ve sırasında öğretmen adaylarının ve uygulama okullarının bilgilendirilmesi şeklinde öneride bulunurken, ÖA18 kodlu öğretmen adayı bu önerisini “staj öğretmenlerimiz bizim yapmamız gerekenler konusunda danışman hocalarımız tarafından bilgilendirilmelidir” şeklinde belirtmiştir. Yedi öğretmen adayı (%10.7) son sınıfta uygulamaya yönelik derslerin verilmesi şeklinde öneride bulunurken ÖA34 kodlu öğretmen adayı bu önerisini “son sınıfta teorik dersler azaltılarak uygulama ağırlıklı dersler verilmelidir” olarak ifade etmiştir. Altı öğretmen adayı (%9.2), “fakülte ve uygulama okullarının sürekli iletişim halinde olmalı” şeklinde öneride bulunurken, ÖA58 kodlu öğretmen adayı bu önerisini “danışman hocamız öğrencilerin yaşadığı sorunları çözmeye daha aktif olmalı ve uygulama öğretmeni ile iletişim halinde olmalıdır” şeklinde belirtmiştir. Altı öğretmen adayı uygulamada öğretmen adayından istenecek etkinliklerin ve sayısının aynı olması yönünde

öneride bulunurken ÖA21 kodlu öğretmen adayı önerisini “tüm uygulama okulları öğretmen adayından aynı sayıda ve içerikte çalışma istemelidirler. Okulların bu konuda standardı yok” şeklinde ifade etmiştir. Beş öğretmen adayı (%7.6) alan dışı öğretim elemanlarının danışman olmaması yönünde öneride bulunurken, ÖA20 kodlu öğretmen adayı düşüncelerini “danışman hocamızın kendi bölümümüzden olmasını isterdim. Başka bölümlerden gelen hocalar konuya hâkim olmadıkları için sorun yaşıyorum” şeklinde ifade etmiştir.

Uygulama okulu ile ilgili öneriler kategorisinde 15 öğretmen adayı (%23) uygulama öğretmenin öğretmen adayına doğru

rehberlik yapması şeklinde öneride bulunmuştur. ÖA40 kodlu öğretmen adayı önerisini “sınıf öğretmeni biz olduğumuzda sınıfı bırakıp gidiyor. Bize rehberlik etmiyor” şeklinde ifade ederken ÖA43 kodlu öğretmen adayı “neyi nasıl uygulayacağımızı öğretmenimiz bize söylemiyor” şeklinde ifade etmiştir. Dokuz öğretmen adayı (%13.8) uygulama öğretmenin öğretmen adayı ile deneyimlerini paylaşması şeklinde öneride bulunurken ÖA35 kodlu öğretmen adayı önerisini “staj öğretmenlerine bize deneyimlerini aktararak gelişmemize katkı sağlamaları gerektiği anlatılmalıdır” olarak belirtmiştir. Beş öğretmen adayı (%7.6) son sınıfta uygulama gününün artırılması yönünde öneride bulunurken ÖA53 kodlu öğretmen

Tablo 3: Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Verimli Geçmesi İle İlgili Öğretmen Adaylarının Önerileri

Öneriler	f	Yüzde	Görüşler
Fakülte İle İlgili Öneriler			
Danışmanın öğretmen adayı ile daha çok ilgilenmesi	20	30.7	ÖA12: “Danışmanlarımız bizimle daha çok ilgilenmelidirler. Onlara ulaşmamız kolay olmalı.” ÖA19: “Danışmanlar belirli aralıklarla uygulama okullarına ziyarete gitmelidirler.”
Fakültede alınan dersler uygulama ile bütünleştirilmeli	15	23.0	ÖA26: “Okulda gördüğümüz dersler teorik olarak verildiğinden uygulamada zorlanıyorum. Bu nedenle teori ve pratik bütünleştirilerek verilmelidir.”
Öğretmen adayı ve uygulama okulları bilgilendirilmeli	8	12.3	ÖA18: “Staj öğretmenlerimiz bizim yapmamız gerekenler konusunda danışman hocalarımız tarafından bilgilendirilmelidir.”
Son sınıfta uygulamaya yönelik dersler verilmeli	7	10.7	ÖA34: “Son sınıfta teorik dersler azaltılarak uygulama ağırlıklı dersler verilmelidir.”
Fakülte ve uygulama okulları sürekli iletişim halinde olmalı	6	9.2	ÖA58: “Danışman hocamız öğrencilerin yaşadığı sorunları çözmeye daha aktif olmalı ve uygulama öğretmeni ile iletişim halinde olmalıdır.”
Uygulamada öğretmen adayından istenecek etkinlikler ve sayıları	6	9.2	ÖA21: “Tüm uygulama okulları öğretmen adayından aynı sayıda ve içerikte çalışma istemelidirler. Okulların bu konuda standardı yok.”
Alan dışı öğretim elemanları danışman olmamalı	5	7.6	ÖA20: “Danışman hocamızın kendi bölümümüzden olmasını isterdim. Başka bölümlerden gelen hocalar konuya hakim olmadıkları için sorun yaşıyorum.”
Uygulama Okulu İle İlgili Öneriler			
Uygulama öğretmeni öğretmen adayına doğru rehberlik yapmalıdır	15	23.0	ÖA40: “Sınıf öğretmeni biz olduğumuzda sınıfı bırakıp gidiyor. Bize rehberlik etmiyor.” ÖA43: “Neyi nasıl uygulayacağımızı öğretmenimiz bize söylemiyor.”
Uygulama öğretmeni öğretmen adayı ile deneyimlerini paylaşmalı	9	13.8	ÖA35: “Staj öğretmenlerine bize deneyimlerini aktararak gelişmemize katkı sağlamaları gerektiği anlatılmalıdır.”
Son sınıfta uygulama günü artırılmalı	5	7.6	ÖA53: “Staja haftada bir günden daha fazla gidebilseydik sınıfa hâkimiyetimiz daha fazla olabilirdi.”
Uygulama öğretmenleri bilgilendirilmeli	4	6.1	ÖA58: “Uygulama öğretmeni gün sonunda öğretmen adayı ile konuşup eksiklikleri konusunda bilgilendirmelilerdir.”
Öğretmen adayı not ile tehdit edilmemeli	4	6.1	ÖA59: “Uygulama öğretmenine çok fazla yetki verildiği için notla tehdit ediliyor.”
Diğer Öneriler			
Öğretmen adaylarının görev tanımları netleşmeli	3	4.6	ÖA48: “Stajyerin görev tanımları net olmadığı için bazı öğretmenler bizi eziyorlar.”

adayı önerisini “*staja haftada bir günden daha fazla gidebilseydik sınıfa hâkimiyetimiz daha fazla olabilirdi*” olarak ifade etmiştir. Dört öğretmen adayı (%6.1), uygulama öğretmenlerinin bilgilendirilmesi şeklinde öneride bulunurken, ÖA58 kodlu öğretmen adayı önerisini, “*uygulama öğretmeni gün sonunda öğretmen adayı ile konuşup eksiklikleri konusunda bilgilendirmelidir*” şeklinde belirtmiştir.

Dört öğretmen adayı (%6.1) not ile tehdit olmaması şeklinde öneride bulunurken ÖA59 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “*uygulama öğretmenine çok fazla yetki verildiği için notla tehdit ediliyoruz*” şeklinde ifade etmiştir.

Diğer öneriler kategorisinde üç öğretmen adayı (%4.6) kendilerinin görev tanımlarının netleştirilmesine ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA48 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “*stajyerin görev tanımları net olmadığı için bazı öğretmenler bizi eziyorlar*” şeklinde belirtmiştir.

Okul Deneyimi Dersine İlişkin Bulgular

Okul deneyimi dersine ilişkin bulgular; okul deneyimi dersinin öğretmen adayına katkıları hakkında öğretmen adaylarının görüşlerine ait bulgular ve okul deneyimi dersinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerine ait bulgular olmak üzere iki alt başlık halinde değerlendirilmiştir.

Okul Deneyimi Dersinin Öğretmen Adayına Katkıları Hakkında Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Ait Bulgular

Okul deneyimi dersinin öğretmen adayına katkıları hakkında öğretmen adaylarının görüşleri ile frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4’te okul deneyimi dersinin öğretmen adayına katkıları hakkındaki görüşler incelendiğinde 18 (%27.6) öğretmen

adayının sınıf yönetimini öğrenmeye ilişkin katkısı olduğu yönünde görüş belirttiği görülmektedir. ÖA1 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “*bu derste gün içinde öğretmenin neler yaptığını, çocuğa nasıl yaklaşıldığını, planların nasıl uygulandığını gördüm*” şeklinde ifade etmiştir. On beş öğretmen adayının (%23) mesleki deneyim kazandırmasına ilişkin görüş belirttiği görülmektedir. ÖA4 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “*ders sayesinde mesleğe alışmaya ve sevmeye başladım. Çok tecrübe edindim*” şeklinde belirtmiştir. On dört öğretmen adayı (%21.5) mesleğe hazırlanmayı sağlamasına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA28 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “*okulu ve mesleğimi tanımama yardımcı oldu. Kendi adıma tereddütte geldiğim bölümümü sevmemi sağladı*” şeklinde ifade etmiştir. On üç öğretmen adayı (%20) öğrencileri tanıma fırsatı bulmaya ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA31 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “*çocukları gözledikçe onların nasıl davranışlar gösterebilecekleri hakkında fikir sahibi oldum*” olarak ifade etmiştir. Beş öğretmen adayı (%7.6) plan hazırlamayı öğrenme yönünde görüş belirtmiştir. ÖA41 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “*plan hazırlamayı öğrenerek öğretmenlik uygulaması dersine daha hazır gittik*” şeklinde ifade etmiştir. Beş (%7.6) öğretmen adayı öğretmenlik uygulaması dersine hazırlanmaya ilişkin görüş belirtirken ÖA16 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “*gözlem yaparak uygulama öncesi neler yapacağımı ilgili fikir verdi*” şeklinde ifade etmiştir. Dört öğretmen adayı (%6.1) teori ile uygulama arasında bağ kurulmasına ilişkin görüş belirtirken ÖA11 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “*ana sınıfı ortamını görmek, teoride gördüklerimizi deneyimlemek için bir fırsat olduğunu düşünüyorum*” şeklinde belirtmiştir. Dört öğretmen adayı (%6.1) da katkısı olmadığı yönünde görüş belirtirken ÖA20 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “*pek katkısı olmadığını düşünüyorum. Staj öğretmenlerinde meslekten bıkkınlık*

Tablo 4: Okul Deneyimi Dersinin Öğretmen Adayına Katkıları Hakkında Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Katkılar	f	Yüzde	Görüşler
Sınıf yönetimini öğrenme	18	27.6	ÖA1:“ <i>Bu derste gün içinde öğretmenin neler yaptığını, çocuğa nasıl yaklaşıldığını, planların nasıl uygulandığını gördüm.</i> ”
Mesleki deneyim kazandırma	15	23.0	ÖA4:“ <i>Ders sayesinde mesleğe alışmaya ve sevmeye başladım. Çok tecrübe edindim.</i> ”
Mesleğe hazırlanmayı sağlama	14	21.5	ÖA28:“ <i>Okulu ve mesleğimi tanımama yardımcı oldu. Kendi adıma tereddütte geldiğim bölümümü sevmemi sağladı.</i> ”
Öğrencileri tanıma fırsatı bulma	13	20.0	ÖA31:“ <i>Çocukları gözledikçe onların nasıl davranışlar gösterebilecekleri hakkında fikir sahibi oldum.</i> ”
Plan hazırlamayı öğrenme	5	7.6	ÖA41:“ <i>Plan hazırlamayı öğrenerek öğretmenlik uygulaması dersine daha hazır gittik.</i> ”
Uygulama dersine hazırlanma	5	7.6	ÖA16:“ <i>Gözlem yaparak uygulama öncesi neler yapacağımı ilgili fikir verdi.</i> ”
Teori ile uygulama arasında bağ kurma	4	6.1	ÖA11:“ <i>Ana sınıfı ortamını görmek, teoride gördüklerimizi deneyimlemek için bir fırsat olduğunu düşünüyorum.</i> ”
Katkısı yok	4	6.1	ÖA20:“ <i>Pek katkısı olmadığını düşünüyorum. Staj öğretmenlerinde meslekten bıkkınlık vardı ve sınıfta pek bulunuyorlardı Dersleri biz işliyorduk. Gözlem yapmadan sınıfı idare etmek zorunda kaldık.</i> ”

Tablo 5: Okul Deneyimi Dersinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Sorunlar	f	Yüzde	Görüşler
Fakülte İle İlgili Sorunlar			
Sorun yok	32	49.2	ÖA5:“Staj öğretmenim anlayışlı ve uyumluydu. Hiçbir sorun yaşamadım. Okula severek gittim.”
Danışman öğretim elemanı ile yaşanan sorunlar	18	27.6	ÖA40:“Danışman hocam çok ilgisizdi. Sadece bir kez toplantı yaptı. Başka bir şeyle ilgilenmedi. Notlarımızı bile rastgele vermişti.”
Teorik dersler ile uygulama derslerinde bağ kurma sorunları	8	12.3	ÖA42:“Fakülteadaki derslerimizin birçoğu teoriğe dayalı. Uygulama okulunda teori ve pratiği bağdaştıramıyoruz.”
Uygulama Okulu ile İlgili Sorunlar			
Sorun yok	17	26.1	
Uygulama öğretmenin okul deneyimini öğretmenlik uygulaması olarak algılaması	8	12.3	ÖA6:“Staj okulundaki öğretmenimiz okul deneyimi dersini öğretmenlik uygulaması dersi olarak algıladığından ne yapacağımızı bilememiştik.”
Adayların okullarda eğitim çalışmalarını dışındaki işleri yapmaları	5	7.6	ÖA46:“Pano hazırlama, kapı süsleme, sandalye, masa taşıma gibi dersin amacı dışında kullanıldık.”
Uygulama öğretmenin doğru rehberlik yapmaması	4	6.1	ÖA27 kodlu öğretmen adayı: “Staj öğretmenimizin bizi bilgilendirmemesi, yaptıklarımızla ilgili dönüt vermemesi sadece emirler yağdırması en büyük sorunumuzdur.”
Sınıflarda stajyer sayılarının fazla olması	3	4.6	ÖA22 kodlu öğretmen adayı: “Çok sayıda stajyer ile aynı sınıfta olduğumuz için yeterli verim alamadık.”
Diğer Sorunlar			
Uygulama okullarının uzak olması	3	4.6	ÖA15 kodlu öğretmen adayı: “Uygulama okulum kaldığım yerden çok uzakta. Ulaşım sorunu yaşıyorum.”

vardı ve sınıfta pek bulunmuyorlardı. Dersleri biz işliyorduk. Gözlem yapmadan sınıfları idare etmek zorunda kaldık” şeklinde ifade etmiştir.

Okul Deneyimi Dersinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Ait Bulgular

Okul deneyimi dersinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri ile frekans ve yüzde dağılımları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5’e göre okul deneyimi dersinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri fakülte ile ilgili sorunlar, uygulama okulu ile ilgili sorunlar ve diğer sorunlar olmak üzere üç kategori altında toplanmıştır.

Fakülte ile ilgili sorunlar kategorisinde 32 öğretmen adayı (%49.2) bu kategoriye ilişkin sorun olmadığı yönünde görüş belirtirken 18 öğretmen adayı (%27.6) danışman öğretim elemanı ile yaşanan sorunlara ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA40 kodlu öğretmen adayı bu kategoride yer alan görüşünü “danışman hocam çok ilgisizdi. Sadece bir kez toplantı yaptı. Başka bir şeyle ilgilenmedi. Notlarımızı bile rastgele vermişti” şeklinde ifade ederken sekiz öğretmen adayı (%12.3) da teorik dersler ile uygulama derslerinde bağ kurma sorunlarına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA42 kodlu öğretmen adayı bu kategoriye ilişkin görüşünü “fakülteadaki derslerimizin birçoğu teoriğe dayalı. Uygulama okulunda teori ve pratiği bağdaştıramıyoruz” olarak belirtmiştir.

Uygulama okulu ile ilgili sorunlar kategorisinde 17 öğretmen adayı (% 26.1) bu kategoriye ilişkin sorun olmadığını belirtirken sekiz öğretmen adayı (%12.3) uygulama öğretmenin okul deneyimini öğretmenlik uygulaması olarak algılamasına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA6 kodlu öğretmen adayı bu kategorideki görüşünü “staj okulundaki öğretmenimiz okul deneyimi dersini öğretmenlik uygulaması dersi olarak algıladığından ne yapacağımızı bilememiştik” şeklinde ifade ederken beş öğretmen adayı (% 7.6) okullarda eğitim çalışmalarını dışındaki işleri yaptıklarına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA46 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “pano hazırlama, kapı süsleme, sandalye, masa taşıma gibi dersin amacı dışında kullanıldık” şeklinde belirtirken dört öğretmen adayı (% 6.1) uygulama öğretmenin doğru rehberlik yapmadığı yönünde görüş belirtmiştir. ÖA27 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “staj öğretmenimizin bizi bilgilendirmemesi, yaptıklarımızla ilgili dönüt vermemesi sadece emirler yağdırması en büyük sorunumuzdur” şeklinde ifade ederken üç öğretmen adayı (% 4.6) da sınıflarda stajyer sayılarının fazla olmasına ilişkin görüş belirtmiştir. ÖA22 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “çok sayıda stajyer ile aynı sınıfta olduğumuz için yeterli verim alamadık” olarak ifade etmiştir.

Diğer sorunlar kategorisinde üç öğretmen adayı (% 4.6) uygulama okullarının uzak olmasına ilişkin görüş belirtirken ÖA15 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü “uygulama okulum kaldığım yerden çok uzakta. Ulaşım sorunu yaşıyorum” şeklinde ifade etmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerine ilişkin görüşlerinin ele alındığı bu çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin sonuçlar; öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerine ait sonuçlar, öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayına katkıları hakkında öğretmen adaylarının görüşlerine ait sonuçlar ve öğretmenlik uygulaması dersinin verimli geçmesi ile ilgili öğretmen adaylarının önerilerine ilişkin sonuçlar olmak üzere üç alt başlıkta değerlendirilmiştir.

Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Sonuçlar

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri incelendiğinde fakülte ile ilgili sorunlar kategorisinde daha çok danışman hoca ile yaşanan iletişim sorunları olduğunu düşündükleri görülmektedir. Benzer şekilde Değirmençay ve Kasap (2013) yaptıkları araştırmada katılımcı öğretmen adaylarının %51.1'lik kısmının öğretim elemanının gerekli dönüt ve düzeltmeleri yapmadığını ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Özmen (2008) yaptığı çalışmada, öğretmen adaylarının değerlendirme kapsamında öğretim elemanlarından yeterli şekilde dönüt alamadıklarını belirtmiştir. Ayrıca raporları teslim alan öğretim elemanlarının süreç içerisinde adaylara yeterli ölçüde yardımcı ve destek olmadıklarını ve bu durumda iletişim sorunu yaşandığını belirtmiştir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında danışman hocaları ile olan ilişkilerini önemli buldukları ve gerek duydukları zamanda iletişim kurabilmeyi istedikleri sonucuna varılabilir.

Uygulama okulu ile ilgili sorunlar kategorisinde ise öğretmen adaylarının daha çok uygulama öğretmeninin beklentisinin yüksek olduğunu düşündükleri görülmektedir. Buna paralel olarak Seçer, Çeliköz ve Kayılı (2010) yaptıkları çalışmada, uygulama okulunda yaşanan sorunları uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına karşı olumsuz tutum sergilemeleri, öğretmen adaylarının uygulama alanlarında motive olamamaları şeklinde ifade etmişlerdir. Karaca ve Aral (2011), uygulama okulunda yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen adaylarının hazırladıkları plan ve uygulamalara uygulama öğretmeninin yönlendirmede bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu durumda öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninin beklentisinden haberdar olmak istediği sonucuna ulaşılabilir.

Diğer sorunlar kategorisinde ise öğretmen adaylarının KPSS hazırlığı içinde oldukları için zaman sorunu yaşadıklarını düşündükleri görülmektedir. Benzer şekilde Kana (2014) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine KPSS yüzünden tam olarak motive olamadığını belirtmektedir. Değirmençay ve Kasap (2013) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının aldıkları diğer derslerin yoğunluğundan kaynaklı olarak okul deneyimi dersini başarıyla gerçekleştiremediklerini ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğretmen adaylarının son sınıfta olmalarından dolayı gerek KPSS hazırlığı içinde olmaları gerekse

de fakültedeki diğer derslerin yoğunluğu içerisinde olmaları ve mezuniyet kaygıları nedeniyle öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi gibi uygulama gerektiren derslerde sorun yaşadıkları sonucu çıkarılabilir.

Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adayına Katkıları Hakkında Sonuçlar

Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayına katkıları hakkında elde edilen bulgular ele alındığında öğretmen adaylarının bu dersin daha çok mesleki deneyim kazandırması yönünde katkısı olduğunu düşündükleri görülmektedir. Benzer şekilde Avcı ve İbret (2016) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinin katkılarına yönelik olarak uygulama yapma olanağı sağlaması, öğretmenlik mesleği ile ilgili deneyim kazandırması, çocukları tanıma fırsatı vermesi, çocuklar ile iletişim kurabilme yetisi kazandırması ve sınıf yönetimi deneyimi edindirmesi şeklinde görüş belirttiklerini ifade etmişlerdir. Aynı şekilde Baran, Yaşar ve Maskan (2015) yaptıkları çalışmada, öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersinin kendilerine tecrübe kazandırması yönünde katkı sağladığını belirtmişlerdir. Eker (2015) de yaptığı çalışmada öğretmenlik uygulaması dersinin, öğretmen adaylarının mesleki yeterlik düzeylerinin artmasında pozitif yönde katkısı olduğunu belirtmiştir. Bu durumda öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi hakkındaki görüşlerinin olumlu yönde olduğu ve bu dersin kendilerine mesleki deneyim kazandırdığı ayrıca öğretmenlik mesleğine de hazırladığı inancında oldukları sonucuna ulaşılabilir.

Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Verimli Geçmesi ile İlgili Önerilere İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlik uygulaması dersinin verimli geçmesi ile ilgili öğretmen adaylarının önerilerine ilişkin bulgular incelendiğinde fakülte ile ilgili öneriler kategorisinde daha çok danışmanın öğretmen adayı ile daha fazla ilgilenmesi yönünde görüş belirtildiği görülmektedir. Benzer şekilde, yapılan araştırmalar incelendiğinde öğretmenlik uygulaması dersinin daha verimli geçmesine yönelik verilen öneriler okul deneyimi dersinin öğretmen adayları tarafından dikkate alınması, öğretim elemanlarının danışmanlık görevlerini olması gerektiği şekliyle yerine getirmeleri, öğretmen adayları ile ilgilenmeleri yönündedir (Baştürk, 2009; Sağ, 2008; Saracaloğlu, Bozkurt, Serin, & Serin, 2004; Yapıcı & Yapıcı, 2004). Bu durumda öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin daha verimli geçmesinde danışman ilgisinin öneminin farkında oldukları ve buna dikkat ettikleri sonucuna ulaşılabilir. Bununla birlikte uygulama okulu ile ilgili öneriler kategorisinde daha çok uygulama öğretmeninin öğretmen adayına doğru rehberlik yapması gerektiği yönünde görüş belirtildiği görülmektedir. Benzer şekilde öğretmen adaylarının uygulama öğretmeninden yeterli şekilde rehberlik ve yardım alamadıklarını ve öğretmen adaylarına verilen dönütlerin çoğunlukla, "iyi, fena değil, bir dahaki sefere daha iyi olur" gibi yeterince açıklayıcı olmayan dönütler olduğunu belirtmeleri bu önerileri destekler niteliktedir (Kiraz, 2002; Özbek & Aytakin, 2003; Paker, 2005; Sağ, 2008). Ayrıca Kiraz (2001) öğretmen adayı ile uygulama öğretmeni arasındaki iletişim ve etkileşim üzerine yaptığı araştırmasında, öğretmen adaylarının uygulama okullarında yaptıkları stajın başarılı

şekilde gerçekleşmesinde uygulama öğretmenlerinin bilimsel ve duygusal olarak rehberlik yapabilecek nitelikte olmaları gerektiğine dikkat çekmektedir. Bu durumda uygulama öğretmenlerinin rehberliğinin öğretmen adayları üzerinde etkisinin göz ardı edilemeyeceği sonucuna ulaşılabilir.

Diğer öneriler kategorisinde ise öğretmen adaylarının, görev tanımlarının netleştirilmesi yönünde görüş belirttiği görülmektedir. Avcı ve İbret (2016) yaptıkları çalışmada, okul öncesi öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde karşılaştıkları sorunları, “uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını öğretmen gibi görmemesi, öğretmen adaylarını, görevleri dışında diğer işlerde kullanması” şeklinde ifade ettiklerini belirtmektedirler.

Okul Deneyimi Dersine İlişkin Sonuçlar

Okul Deneyimi Dersinin Öğretmen Adayına Katkıları Hakkında Sonuçlar

Okul deneyimi dersinin öğretmen adayına katkıları hakkında elde edilen bulgulara bakıldığında öğretmen adaylarının daha çok sınıf yönetimini öğrenme yönünde katkısı olduğunu düşündükleri görülmektedir. Benzer şekilde Köroğlu, Başer ve Yavuz (2000) okullarda gerçekleştirilen uygulama çalışmalarının değerlendirilmesine ilişkin yaptıkları çalışmalarında, öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerinde daha çok iletişim kurma, sınıf yönetimi ve temel öğretmenlik becerileri yönünde tecrübe edindiklerini belirtmektedirler. Ayrıca Değirmençay ve Kasap (2013) öğretmen adayları ile yaptıkları araştırmada okul deneyimi dersinin, uygulama öğretmenini sınıf yönetimi konusunda gözlemlemeye katkısının olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının çoğunun okul deneyimi dersini öğretmenlik mesleği açısından önemli bulduğu ve katkıları olduğunu düşündükleri söylenebilir. Benzer şekilde Kudu, Özbek ve Binkak (2006)'ın araştırmasında öğretmen adaylarının tamamına yakını okul deneyimi dersinin katkıları olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Yapıcı ve Yapıcı (2004)'nın çalışmasında öğretmen adayları, öğretmenlik mesleğini tanıma açısından Okul Deneyimi I dersinin katkıları olduğunu söylemektedirler. Bu durumda okul deneyimi dersi aracılığıyla öğretmen adaylarının sınıf yönetimine ilişkin bilgi edindikleri ve buna önem verdikleri sonucuna ulaşılabilir.

Okul Deneyimi Dersinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Sonuçlar

Öğretmen adaylarının okul deneyimi dersinde yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri incelendiğinde hem fakülte hem de uygulama okulu ile ilgili sorunlar kategorisinde daha çok sorun olmadığı yönünde görüş belirttikleri görülmüştür. Benzer şekilde Avcı ve İbret (2016) yaptıkları çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersine yönelik sorun olup olmadığı sorusuna daha çok problem yaşamadıkları yönünde yanıt verdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlik uygulaması dersine kıyasla okul deneyimi dersinde öğretmen adaylarının hem fakülte hem de uygulama okulu kapsamında sorun olmadığına ilişkin görüş belirttikleri sonucuna ulaşılabilir.

Diğer sorunlar kategorisinde ise öğretmen adaylarının uygulama okullarının uzak olması yönünde görüş belirttikleri görül-

müştür. Benzer şekilde Pallas (1993) öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi için belirlenen okulun konumunun önemli olduğunu belirtmiştir. Öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması deneyimi için büyük kent ya da bölgelerden kırsal bölgedeki okullara yerleştirilmesinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik inançlarını şekillendirmede etkili olduğu belirtilmiştir. Tarman (2012) yaptığı çalışmanın sonucunda öğretmen adayının öğrenim gördüğü üniversitesi ve uygulama için gittiği okulu arasındaki mesafeye bağlı olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin inançlarının etkilendiğini belirtmektedir. Benzer şekilde yapılan bazı çalışmalarda okul uygulamalarında yaşanan sorunlardan birinin de okullara ulaşım ile ilgili olduğu belirtilmiştir (Çepni & Aydın, 2015; Seçer, Çeliköz, & Kayılı, 2010). Bu durumda okul deneyimi dersi için seçilecek okulların belirlenmesinde öğretmen adaylarının motive olabilmeleri için beklentileri ve ihtiyaçlarının dikkate alınması gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

ÖNERİLER

Elde edilen bulgular sonucunda öneriler şu şekildedir:

- Öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dersleri konusunda uygulama okulları bilgilendirilmeli ve her dönem başında, okuldaki öğretmenler ile fakültedeki danışmanlar toplantı yaparak bu derslerin amaçları ve işleyişleri ile ilgili görüş alışverişinde bulunmalıdırlar.
- Staj öğrencisine, sınıfta öğretmen adayı olduğu, uygulama okullarında hissettirilmelidir.
- Öğretmen adaylarından istenilen etkinlikler hem uygulama okullarında hem de fakültelerinde standarda bağlanmalıdır.
- Danışman öğretim elemanları uygulama okullarını bir program çerçevesinde ziyaret ederek sorunların yerinde çözümüne katkı sağlamalıdırlar.
- Seçilecek danışmanların alandan tercih edilmesi uygun olacaktır. Öğretim elemanı sayısının yetmediği durumlarda görevlendirilecek danışmanlar, konu ile ilgili anabilim dalı tarafından bilgilendirilmelidirler.
- Fakültede okutulan dersler, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine uygun olarak işlenmelidir.
- Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini alan öğretmen adaylarına gerekli rehberlik hizmeti etkili bir şekilde sunulmalı ve düzenli olarak mesleki gelişimlerini destekleyecek dönütler verilmelidir.
- Öğretmen adaylarının staj okullarının belirlenmesinde ikamet ettikleri bölgedeki okulların seçimi dikkate alınması zaman kaybını önleyecektir.

KAYNAKLAR

- Arı, A., & Kiraz, E. (1998, Eylül). Okul deneyimi uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. III. Ulusal Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu Tam Metin Kitabı (pp. 307-310). Trabzon.
- Avcı, E. K., & İbret, B. Ü. (2016). Öğretmenlik uygulaması-II dersine ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2519-2536.

- Baran, M., Yaşar, Ş., & Maskan, A. (2015). Fizik öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 230-248.
- Baştürk, S. (2009). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre incelenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 439-456.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (1998). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. London: SAGE Publications.
- Çepni, O., & Aydın, F. (2015). Coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 285-304.
- Dawson, C. (2007). *A practical guide to research methods*. Oxford: How to Content a Division of How to Books Ltd.
- Değirmençay, Ş. A., & Kasap, G. (2013). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 47-57.
- Eker, C. (2015). Öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf öğretmeni adaylarının mesleki yeterlilikleri kazanmaları üzerine etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 246-256.
- Enerson, D. M., Johnson, R. N., Milner, S., & Plank, K. M. (1997). *The penn state teacher II*. University Park, PA: The Pennsylvania State University.
- Hergüner, G., Arslan, S., & DüNDAR, H. (2002). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi dersini algılama düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(11), 44-58.
- Kana, F. (2014). Türkçe eğitiminde öğretmenlik uygulaması dersi: bir durum çalışması. *Tarih Okulu Dergisi*, 7(17), 745-764.
- Karaca, N. H., & Aral, N. (2011). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar. Proceedings of the 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications (pp. 595-602). Antalya, Turkey.
- Kiraz, E. (2001). Aday öğretmen-rehber öğretmen etkileşimi: Mesleki gelişimde diğer boyut. *Eğitim Araştırmaları*, 5, 85-92.
- Kiraz, E. (2002). Öğretmen adaylarının hizmet öncesi mesleki gelişiminde uygulama öğretmenlerinin işlevi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(2), 183-196.
- Koroğlu, H., Başer, N., & Yavuz, G. (2000). Okullarda uygulama çalışmalarının değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 85-95.
- Kudu, M., Özbek, R., & Bindak, R. (2006). Okul deneyimi-I uygulamasına ilişkin öğrenci algıları (Dicle Üniversitesi örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 99-109.
- Küçükahmet, L., Külahoğlu Ş. Ö., Çalık, T., Topses, G., Öksüzöğlü, A. F., & Korkmaz, A. (2000). *Türkiye'de öğretmenlik mesleği kazandırmanın tarihi gelişimi: Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (1998). *Öğretmen adaylarının milli eğitim bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd ed). California: SAGE Publications.
- Özbek, T. Z., & Aytekin, F. (2003). Eğitim fakültesi öğrencilerin öğretmenlik mesleğine bakış açıları ve öğretmenlik uygulaması dersinde memnuniyet durumları üzerinde bir araştırma. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 284(2), 31-39.
- Özkan, H. H., Albayrak, M., & Berber K. (2005). Öğretmen adaylarının ilköğretim okullarında yaptıkları öğretmenlik uygulamasının yetişmelerindeki rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 33, 168.
- Özmen, H. (2008). Okul deneyimi I ve okul deneyimi II derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 25- 37.
- Paker, T. (2005). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitapçığı (pp. 617-620), Denizli.
- Pallas, A. M. (1993). Schooling in the course of the human lives: The social context of education and the transition to adulthood in industrial society. *Review of Educational Research*, 63(4), 409-447.
- Sağ, R. (2008). Öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinden, uygulama öğretim elamanlarından ve uygulama okullarından beklentileri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 32, 117-132.
- Saracaloğlu, A. S., Bozkurt, N., Serin, O., & Serin, U. (2004). Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını etkileyen faktörler. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 29(311), 16-27.
- Seçer, Z., Çeliköz, N., & Kayılı, G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152.
- Sözer, E. (1990). Öğretmen yetiştirmeye ilişkin genel kavram ve ölçütlerin üniversitelerimizdeki uygulamalara yansımaları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 55-66.
- Şaşmaz-Ören, F., Sevinç, Ö., & Erdoğan, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(58), 217-246.
- Tarman, B. (2012). Öğretmenlik deneyimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik inançlarına etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3), 1951-1973.
- Yapıcı, Ş., & Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının 'Okul Deneyimi I' dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 3(2), 54-59.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, N., & Alev, N. (2005). Etkili öğretmen yetiştirme açısından okul deneyimi derslerinin değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 91- 103.